

Llengua i Ús

Revista Tècnica de Política Lingüística

56

1r
SEMESTRE
2015

ISSN: 2013-052X
<http://gencat.cat/llengua/liu>

Experiències

2.4

Igualtat lingüística, una eina de la política lingüística de la Universitat de València

Igualtat lingüística, ua airina dera politica lingüística dera Universitat de València

Igualdad lingüística, una herramienta de la política lingüística de la Universidad de Valencia

Language equality, a tool for language policy at the University of Valencia

Alfons Esteve i Rafael Ramos

Universitat de València. Servei de Política Lingüística

Citació recomanada:
ESTEVE, Alfons; RAMOS, Rafael. «Igualtat lingüística és...». *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General de Política Lingüística], núm. 56. p. 46-51.

El català *Llengua*
per a tothom

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Igualtat lingüística, una eina de la política lingüística de la Universitat de València

usos lingüístics, universitats valencianes, igualtat lingüística, polítiques lingüístiques, campanyes de foment de l'ús de la llengua

El 2011, les universitats públiques valencianes, conjuntament amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, van publicar *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes*, estudi que va motivar un nou impuls a la planificació lingüística en l'àmbit universitari.

Igualtat lingüística, ua airina dera politica lingüística dera Universitat de València

usatges lingüístics, universitats valencianes, igualtat lingüística, campanyes pel foment de l'usatge de la lenga

Eth 2011, es universitats publiques valencianes, amassa damb era Acadèmia Valenciana dera Lengua, publiquen *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes*, estudi que motive un nau impuls ara planificacion lingüística en encastre universitari.

Igualdad lingüística, una herramienta de la política lingüística de la Universidad de Valencia

En 2011, las universidades públicas valencianas, junto con la Acadèmia Valenciana de la Llengua, publicaron *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes*, estudio que dio un nuevo impulso a la planificación lingüística en el ámbito universitario.

usos lingüísticos, universidades valencianas, igualdad lingüística, campañas de fomento del uso de la lengua

Language equality, a tool for language policy at the University of Valencia

In 2011, the state universities of Valencia, together with the Valencian Academy of the Language, published the study *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes* ("Language Uses at Valencian State Universities"). The study gave fresh impulse to language planning in the sphere of the universities.

language use, Valencian universities, linguistic equality, campaign to promote the use of language

Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes

El 2011, les universitats públiques valencianes, conjuntament amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, van publicar *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes*,¹ un estudi que, com veurem, ha tingut un paper crucial en la política lingüística en aquest àmbit. Dirigit pels professors Artur Aparici, de la Universitat Jaume I, i Rafael Castelló, de la Universitat de València i actual director del Servei de Política Lingüística, aquest treball analitza els usos dels diferents membres de la comunitat universitària (professorat, personal d'administració i serveis i estudiants), tant del català i el castellà (les llengües oficials) com de terceres llengües.

Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes va aportar dades i conclusions molt interessants en tots els camps. Respecte al binomi estudiant-professorat, afirmava que «ni l'estudiantat valencianoparlant té garantit a hores d'ara el seu dret a rebre una docència universitària en valencià, ni el professorat disposat a impartir-la gaudeix de les condicions necessàries per a fer-ho amb normalitat i amb un nivell d'esforç equivalent al d'aquell que la imparteix en castellà».

Pel que fa a les polítiques lingüístiques, l'estudi remarcava que a l'hora de fer la docència en valencià tenia molt més pes la voluntarietat del professorat que no la minsa planificació que, en general, s'hi havia fet fins aleshores. I posava el dit a la nafra del problema: «quant al foment de la docència en valencià, les polítiques lingüístiques universitàries actualment vigents, més que en la reglamentació i planificació institucional, es basen en la gestió i l'impuls

de la voluntat personal del professorat per tal d'articular a partir d'aquesta una oferta docent en valencià».

I per aquest motiu apuntaven que «si es vol avançar més en l'equiparació de les dues llengües, les universitats han de reglamentar la carrera docent i planificar la creació d'una plantilla de professorat perfilada en valencià» perquè «l'actual bilingüisme asimètric és una de les causes més importants perquè no s'avance en la normalització del valencià, perquè produeix sistemàticament majories *intensives* del castellà i subordinacions i ocultacions del valencià».

I com a solucions, n'aportaven tres de fonamentals:

1. «Es fa necessària una reglamentació institucional de suport a la llengua subordinada, que a més a més és la llengua pròpia.»
2. «Qualsevol política lingüística normalitzadora del valencià, en tant que llengua actualment minoritzada, necessita formular-se en termes de política d'igualtat perquè pugua ser efectiva.»
3. «Els plans de política lingüística de les diverses universitats hauran de preveure «una distribució docent en què el valencià estiga aleatòriament distribuït en la meitat de les assignatures, que l'alumnat haurà de cursar sense reparar en quina llengua s'imparteixen.»

La normativa aprovada

Les dades i les conclusions d'aquest estudi han fet que el Vicerectorat d'Estudis i Política Lingüística haja decidit

1. APARICI, Artur, i CASTELLÓ, Rafael (dir.). *Els usos lingüístics a les universitats valencianes*. València: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2011. (Recerca; 13). També disponible en línia a: <http://www.spluv.es/images/stories/PDFS/ULUPV.pdf> [Consulta: 20 març 1915]

imprimir un nou i decidit impuls a la planificació lingüística, en aplicació dels manaments establerts en els Estatuts de la Universitat de València (l'article 6è² i les disposicions addicional 12a³ i transitòria 13a⁴). I, així, ha reeixit a aprovar en el Consell de Govern dos documents fonamentals:

1. El Pla d'increment de la docència en valencià: aprovat per l'Acord del Consell de Govern de la Universitat de València (ACGUV) 129/2012 de 26 de juny de 2012. www.spluv.es/pidv
2. El Reglament d'usos lingüístics: ACGUV 167/2014 de 30 de setembre de 2014. www.spluv.es/ru

L'objectiu del Pla d'increment de la docència en valencià és, tal com diu el preàmbul, assolir «la distribució equitativa entre les dues llengües oficials de la docència no impartida en alguna llengua estrangera en les diverses titulacions». A aquest efecte, fixa un termini màxim de 10 anys, però alhora estableix també un objectiu més immediat: en un termini mínim de 5 anys s'ha d'haver arribat a un 35 % de docència en català. Els resultats, de moment, són esperançadors, ja que, des que el pla es va llançar (curs 2012-13), s'ha passat d'una oferta de crèdits en valencià del 26,5 % al 30,2 % en el curs 2013-2014 i del 35,7 % en el curs 2014-2015, amb una previsió del 36,7 % per al 2015-2016. Ras i curt: les previsions i els mandats del pla es compleixen del tot i l'increment és continuat i ben notable: 10 punts en només tres cursos.

L'altre document aprovat més recentment, el Reglament d'usos lingüístics, té com a objectius fonamentals consti-

tuir la llengua pròpia de la Universitat en «la llengua d'ús general i prioritari», d'una banda, i de l'altra, impulsar el multilingüisme tant en les activitats acadèmiques, com en les institucionals i administratives.

No cal dir que queda encara molt de camí per recórrer i que no estarà exempt de dificultats. I, certament, hi ha encara molta feina a fer: cal reciclar i qualificar una part important del professorat actual, s'han de vèncer prejudicis i cal convèncer l'estudiantat de la necessitat i de la bondat d'aprendre, saber i emprar llengües.

Accions de suport

En un nivell d'aplicació i d'ajut logístic de les grans línies que hem esmentat, la Universitat de València ha emprès una política d'accions encaminades a augmentar l'ús i la qualitat lingüística de tots els membres de la comunitat universitària. N'enumerem les iniciatives més destacades:

- Una convocatòria anual d'*incentius per a la qualitat lingüística en l'elaboració de materials docents, tesis doctorals i articles d'investigació i divulgació científica* en valencià, bàsicament adreçats al professorat i als doctorands. També s'ofereix suport al professorat mitjançant la correcció i la traducció de materials docents en català i la correcció de material docent en anglès.
- Enguany, a més, s'ha llançat un nou tipus d'*incentius per a l'estudiantat: els Premis Xavier Gómez i Font*, que tenen l'objectiu de promoure la qualitat lingüística

-
2. Article 6. [...] 3. És objectiu fonamental de la Universitat de València l'assoliment de l'ús normalitzat de la seua llengua pròpia, ço és, el desenvolupament de totes les seues funcions sociolingüístiques com a llengua de cultura moderna. Per assolir aquest objectiu, la Universitat de València es dotarà d'un servei de política lingüística. 4. Les llengües oficials de la Universitat de València són vehicle d'expressió normal de qualsevol òrgan universitari de govern i representació, així com de la docència i de les activitats acadèmiques, administratives i culturals.
 3. Per donar compliment a l'objectiu d'assolir un ús normalitzat de la llengua pròpia en el si de la Universitat, d'acord amb el que estableix l'article 6.3 d'aquests Estatuts, el Consell de Govern ha d'aprovar un pla d'increment de la docència en valencià que incloga mesures d'acció positiva tant per al personal docent i investigador com per als departaments i centres.
 4. En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquests Estatuts, el Consell de Govern haurà d'aprovar un reglament d'usos lingüístics.

en els treballs acadèmics, fomentar l'ús acadèmic del català i estimular l'ús de l'anglès com a eina per a la internacionalització de la Universitat.

- Un dels altres focus importants en què també estem incidint és la consolidació del *multilingüisme autocentrat*. Per això, a més de la llengua pròpia, hem incorporat material d'aprenentatge en diverses llengües als centres d'autoaprenentatge de llengües dels tres campus universitaris. I en la mateixa línia d'actuació, funcionen els grups de conversa de català, anglès, francès i alemany o els tandems lingüístics amb totes les combinacions d'intercanvi lingüístic possibles.
- També hem posat en marxa *The Valencian Workshops*, tallers destinats als estudiants estrangers que vénen a la nostra universitat. L'objectiu dels tallers és acostar els participants a la nostra realitat lingüística i cultural, amb una petita introducció al patrimoni històric, artístic i natural de la ciutat, la geografia del país, la gastronomia, els costums i els hàbits de les valencianes i els valencians. En el mateix sentit, també oferim, conjuntament amb diverses universitats de la Xarxa Vives, els *International Intensive Catalan Courses*, que pretenen facilitar la inclusió de l'estudiantat internacional que ve a fer una estada d'estudis, estimular el contacte amb la llengua i la cultura del país, fomentar la creació de sinergies tant personals com culturals i, al mateix temps, millorar les competències de l'alumnat en matèria lingüística.
- I, finalment, algunes activitats més lúdiques com el *Tastallengües*, una activitat per a ajudar els estudiants locals i internacionals a practicar qualsevol idioma en un context informal. Tot això, acompanyat de menjars i begudes típiques de cada cultura i de música tradicional valenciana.

Campanya «Igualtat lingüística és...»

Com a complement de totes aquestes accions, tant les normatives com les de suport i de promoció, i en la línia que conclouia l'estudi esmentat, hem engegat una campanya per la igualtat lingüística (<http://www.spluv.es/igualtat>), en la qual ens hem marcat tres objectius generals:

1. Conscienciar tothom que *parlar en valencià és normal, té utilitat i, a més, pot ajudar els nostres interlocutors* a aprendre'l i fer-lo servir. Es tracta de trencar algunes barreres i fer desaparèixer apriorismes: que als desconeguts o als que són diferents de nosaltres no els podem parlar en valencià perquè no l'entendran. Per això, hem plantejat deu situacions diverses, molt normals i quotidianes sobre les quals pretenem incidir i canviar-ne l'actitud.
2. Valoritzar i posar en circulació el terme *igualtat lingüística*. Tal com conclou l'estudi que ja hem citat, «la resistència a aprendre el valencià o la intolerància al fet que les persones valencianoparlants s'expressen en la seua llengua s'amaga sovint darrere l'argument del caràcter impositiu del valencià. Discurs des del qual aquestes actituds miren de bloquejar qualsevol regulació normalitzadora. Per això, qualsevol política lingüística normalitzadora del valencià, en tant que llengua actualment minoritzada, necessita formular-se en termes de política d'igualtat perquè pugua ser efectiva». En definitiva, es tracta que s'entenga que tots els parlants de qualsevol llengua tenen els mateixos drets i els mateixos deures. Totes les llengües són iguals i els seus parlants, també.
3. I, finalment, donar a conèixer els dos documents esmentats que la Universitat de València ha aprovat en els darrers anys, i que posen en pràctica i en relleu aquesta igualtat lingüística: el Pla d'increment de la docència en valencià i el Reglament d'usos lingüístics.

I per això, en tots els cartells figuren els codis QR que remeten a aquests dos documents.

Per a la campanya hem dissenyat deu cartells diferents però d'estètica comuna, amb el lema «Igualtat lingüística és...» amb deu missatges diferents, la majoria en català, però també en castellà i en anglès. Tot això, amb fotos d'estudiants, de professorat, de personal d'administració i serveis en diverses situacions i localitzacions amb persones de diferents sexes, edats, aparences, accents, llengües, capacitats físiques, etc. En definitiva, un intent de reflectir el màxim nombre possible de situacions reals i diverses amb què ens trobem en el dia a dia i a les quals pretenem traslladar que parlar en valencià no sols és possible sinó necessari.

Com hem dit, els cartells tenen un lema comú, «Igualtat lingüística és...», seguit de les deu situacions següents:

- a) Que em parles en valencià sense fixar-te en la meua aparença
- b) Que em parles en valencià sense fixar-te en el meu accent, perquè t'entenc i així l'aprenc
- c) Que me respondas en valenciano aunque yo lo haga en castellano, porqué te entiendo y así lo aprendo
- d) Personal capacitat per a treballar en les dues llengües
- e) Rebre un percentatge semblant de docència en cada llengua oficial, per a ser competents en les dues
- f) Que quienes venimos de fuera podamos estudiar en valenciano para conseguir hablarlo y mejorar nuestras oportunidades
- g) Professorat per a treballar en les dues llengües oficials
- h) Parlar en valencià també a qui no coneixes, perquè segurament l'entén o fins i tot el parla
- i) Using your language and helping me learn it

j) Comprendre que la nostra llengua, com el castellà o l'anglès, també té diversos accents

La nostra idea és que siga una campanya duradora en el temps i que tinga presència als campus més enllà dels primers dies, perquè creiem que els valors que promou són valors que cal fomentar i consolidar tant en la comunitat universitària com en la societat en general.

La campanya està pensada perquè hi haja presència física dels cartells (n'hem fet una edició per a enganxar en les diverses instal·lacions de la Universitat) però també perquè tinga una presència virtual, sobretot en les xarxes socials (Facebook, Twitter, etc.), que és, potser, on més impacte tenen entre l'estudiantat i el públic més jove.

Conclusions

Ras i curt, la campanya «Igualtat lingüística és...» pretén ser una eina més de la política lingüística de la Universitat de València, però també de la societat en general. Sabem que la universitat és una institució de referència per a la societat i, per això, des d'aquesta pretenem incidir-hi al màxim. La igualtat és un valor fonamental pel qual s'ha lluitat molt en els darrers temps, especialment per la igualtat racial i per la igualtat de gènere. Dos camps on s'ha avançant molt, però on encara queda molt per fer.

En el camp lingüístic no es pot dir que les institucions de la Generalitat Valenciana hagen posat molt d'èmfasi a superar les desigualtats existents entre les dues llengües oficials del País Valencià i, per això, des de la Universitat de València, compromesos amb tots els valors de la igualtat, també volem promoure i assolir la igualtat lingüística necessària per a treballar, aprendre i viure en valencià amb tota normalitat. Aquests són, doncs, la nostra tasca i el nostre compromís: treballar fins a assolir la igualtat lingüística. I creiem que estem fent-ho amb empenya, idees fresques i amb un pas decidit.